

**АНОТАЦИИ НА МАТЕРИАЛИТЕ ПО ЧЛ. 65. ОТ ПРАСПУ, ВКЛЮЧИТЕЛНО
САМООЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ
НА Д-Р ИВАН ДИМИТРОВ СТАНЧЕВ
ПО КОНКУРС НА ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ
ХИЛЕНДАРСКИ“ ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“
ПН 9.1. НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ (МИГРАЦИЯ, ГРАНИЧЕН КОНТРОЛ,
АНТИТЕРОРИЗЪМ)**

Списъкът с публикации, представени за участие в конкурса, включва:

Вид публикация	Брой публикации	страници (бр.)
Монографии	2	689
Студии	2	112
Научни доклади	5	37
Статии	7	80
Книги/учебни пособия	1	174
Общо	17	1092

Хабилитационен труд - монография

1. Контртерористични рейдове, София, 2007: Военно издателство. 310 с. ISBN 978-954-509-371-5.

Монографията има за цел да предложи варианти за организиране и провеждане на контртерористични операции под формата на рейд - скрито или камуфлирано проникване на територия или обект, контролиран от терористични групи, внезапен удар и бързо оттегляне на собствена територия. Тези варианти са в рамките на определена национална или коалиционна стратегия за борба с тероризма, основана на политически, социално-икономически, географски и военни възможности.

Обект на изследване са операциите в отговор на терористични атаки, провеждани на чужда за субекта територия или такава временно контролирана от терористични групи. Тези операции не предвиждат продължително овладяване и защита на обекта или района на операцията. Предмет на изследване са стратегическите, оперативни и тактически аспекти на контртерористичните рейдови операции.

В монографията детайлно са анализирани 15 операции с характеристика на контртерористични рейдове, проучени са регламентиращи документи на сили за специални операции и други формирования, привлечени за борба с тероризма. анализирани са елементите на средата в която се провеждат операциите и са синтезирани варианти за

действие на рейдовите сили, като е взета тяхната основна характеристика - високата степен на политически и военен риск.

Монографията е структурирана в три части. Всяка от тях е разделена на глави и параграфи, посветени на: основите на контратерористичните рейдови операции; характеристика на средата в рейдовите контратерористични операции; етапи и фази на контратерористичните рейдови операции.

Първа глава разглежда същността на контратерористичните рейдови операции, техните класификации. Направени са описания и анализи на основни видове операции: за освобождаване на заложници; за обезвреждане на ключови терористи; унищожаване на терористични формирования и инфраструктура; снайперски операции в рамките на рейд; рейдови операции на сили, отговорни за вътрешната сигурност; операция в рамките на мироопазваща мисия. Дефинирано е понятието контратерористична рейдова операция и нейна основна характеристика е специфичното съчетание на типичните военни рейдове на силите със специално предназначение със операциите за силово противодействие на тероризма. Сложността на обстановката изисква детайлно планиране на всички йерархични нива на държавата, която ги провежда, включително активна дипломатическа работа.

Втора глава изследва етапите от съдържанието, формулира характерните черти и синтезира условията за успех на контратерористичните рейдове. Особено внимание е отделено на структурата и подготовката на формированията, които осъществяват операциите, изведени са техните характерни черти и препоръки за тяхната подготовка.

Трета, четвърта и пета глава изследват основните елементи на средата за провеждане на контратерористични рейдове. Част от факторите на средата представляват елементи от структурата на терористичните организации. Други се определят, като външни по отношение на участващите в рейда сили и средства, елементи на борбата с тероризма – стратегия и тактика, а трета част са дефинирани, като природни – елементите на географската среда. Влиянието на тези фактори е анализирано с аргумента, че детайлно изученият противник, правилно формулираната стратегия, подходящите стратегически и тактически принципи, правила, процедури, техники, действия, способности, адаптирани към различна географска среда са основата, върху които може да се развива теорията и практиката на рейдовите операции.

Шеста, седма и осма глава разглеждат подробно етапите на контратерористичните рейдове: разузнаване и подготовка на рейда; проникване на рейдовите сили; удар и изтегляне. След анализ на отделни операции и регламентиращи документи се предлагат варианти за осъществяване на основните фази в контратерористичните рейдове, включително процедури за планиране, организиране, подготовка на рейдовите сили и провеждане на удар. Формулирани са условия за успех на основните варианти на удар срещу

терористични формирования, както и препоръчителни организационно-тактически структури на рейдовите сили.

Заклучението очертава значението на контратерористични рейдове за системата на националната сигурност и в частност за борбата с тероризма. При негативно развитие на обстановката по линия на тероризма в някои географски райони нараства отговорността на държавните институции по отношение на борбата с тероризма, заради тенденцията към повишаване степента на организираност, равнището на стратегическото ръководство, творческото мислене и решемостта за постигане на целите от терористични организации.

Основни научни и научно-приложни приноси в монографията.

- Положени са концептуалните основи на контратерористичните рейдови операции. Върху тях а може да се изградят елементи от подготовката на силите за специални операции в армията и специализирани формирования на МВР за провеждане на самостоятелни и съвместни операции.

- Разкрита е същността и съдържанието на контратерористичните рейдови операции, направена е класификация на техните видове и форми.

- Синтезирани са условията за успех на контратерористичните рейдове.

- Изграден е теоретичен модел на средата в рейдовите контратерористични операции, включително елемента “тероризъм”, при което са разгледани причините за възникване, направена е характеристика на организационната структура на терористичните организации и терористичните акции, формите и способите за осъществяване на терористична дейност.

- Направен е анализ на понятията „борба с тероризма“, „стратегия за борба с тероризма“, „тактика на борбата с тероризма“, формулирани са базови стратегии за борба с тероризма. техните принципи. Формулиран е вариант за стратегическо планиране на борбата с тероризма, като основа за развитие на теорията и практиката на контратерористичните рейдове.

- Анализирано е влиянието на географската среда, включително политикогеографските и военноеографски аспекти върху контратерористичните рейдови операции.

- На основата на анализ структурата и тактическите възможности на контратерористични формирования, теоретично формулирани характерните черти и изисквания на силите за специални операции, които осъществяват контратерористични рейдове.

- Теоретично са изградени модели за подготовка и провеждане на контратерористични рейдови операции.

Публикувана монография, която не е представена като основен habilitationen труд

2. Специална полицейска тактика, София, 2005: Военно издателство. 379 с.

ISBN 954-509-304-8

Монографията има за цел да изгради теоретичен модел на системата на специалната полицейска тактика, като учебна и научна дисциплина.

Обект на изследване е дейността на законоприлагащите институции във високорискови ситуации, възникващи в хода на противодействие на престъпността и опазването на обществения ред. Предмет на изследване организационните и тактически аспекти на високорисковите полицейски операции, включително задържане на въоръжени извършители на престъпления, реагирането при терористични атаки, заплахи за взривяване и след взривяване, възстановяването на обществения ред при безредици.

В монографията са изследвани понятията: „високорискова ситуация“, „високорискова операция“, „построение на сили и средства“, анализирани са условията на обстановката в които се провеждат високорискови операции и се формулират варианти за провеждане на различни видове операции.

Монографията е структурирана в шест раздела и три приложения. Всяки от разделите включва глави и параграфи, които обхващат: основите на специалната тактика; високорисковите операции; операции на полицейските наряди; операции за задържане на въоръжени извършители на престъпления; операции за противодействие на тероризма; възстановяване на обществения ред при безредици.

Първа, втора, трета и четвърта глави изследват основите на специалната полицейска тактика, като учебна дисциплина: определение, предмет, съставни части, задачи, връзка с други науки и учебни дисциплини; същност, характерни черти, видове високорискови ситуации; система на специалната тактика. Предложената система на специалната тактика е представена от гледна точка на системния подход, като мисловна конструкция, включваща множество елементи, намиращи се във взаимна връзка. Операциите, способите, тактическите действия, техниките, процедурите, принципите са насочени за ефективно неутрализиране на заплахи в условията на висока степен на риск. Тази цел е основата за обединяване на тези елементи в обща система на учебната и научна дисциплина.

Пета, шеста, седма и осма глави изследват основите на високорисковите операции, като предмет на специалната тактика и останалите базови елементи: тактически способности; построение на силите и средствата; командване и управление на силите и средствата. Направеният опит дефиниране и класифициране на изброените елементи е във връзка с изведените основи на дисциплината.

От девета до петнайста глава се разглеждат действията на основните организационно-тактически елементи на полицейската (граничната, жандармерийска, военно-полицейска

дейност) - полицейските наряди, под формата на операции. Независимо от малкия си състав, благодарение на голямата подвижност, възможността да действуват скрито и внезапно, простата структура и лекота на управление, фактически те решават голямата част от задачите във високорисковите ситуации.

Раздел четвърти, който включва три глави (16, 17 и 18), изследва теорията и практиката на подготовката и воденето на действия за задържане на извършители на престъпления, които са въоръжени. Обектите на операциите оказват или има опасност да окажат въоръжена съпротива, застрашен е животът на гражданите намиращи се в района на действията.

Основните постановки са на основата на емпирични и полеви изследвания, осъществени в периода 1998 - 2001 г. при които са изследвани повече от 4000 операции за задържане, проведени от звена на криминална, охранителна, гранична полиция и за борба с организираната престъпност. На тази основа са изведени варианти за осъществяване на всички етапи и фази на операциите за задържане на въоръжени извършители на престъпления, които са над 98% от всички високорискови операции в нашата страна. Тези варианти са основата за провеждане и на другите видове високорискови операции.

Раздел пети обхваща пет глави (от 19-та до 24-та), включващи операциите за противодействие на тероризма, с акцент на реакцията на първите реагиращи при терористичен акт - полицейските формирания. Актуалността на проблема налага разглеждането на тероризма, като социално явление и разкриването на неговата същност, причини за възникване, структура на организациите, терористичните акции (операции). На основата на българският и международен опит е предложен модел на система за борба с тероризма, която включва два основни типа операции - антитерористични и контртерористични. Предлагат се процедури за първоначално реагиране при терористична атака, подготовка и провеждане на операции за освобождаване на заложници и отвлечени.

Раздел шести разглежда операциите за възстановяване на обществения ред при безредици в четири глави, изследващи съответно: същността на безредиците и поведението на участниците в тях; основите на тактиката за възстановяване на обществения ред при безредици; построението на силите и средствата и подготовката и провеждането на операция за възстановяване на обществения ред.

Този ви високорискова ситуация се отличава със специфика, която налага различни от другите операции модели за противодействие, включително специфични способности, построение на силите, различни модели за прилагане на сила. Предлага се широко използване на несмъртоносни оръжия, основани на нови технологии.

Основни научни и научно-приложни приноси в монографията.

- Направена е характеристика на понятието специална полицейска тактика, разкрити са предмета, съставните части, задачите, връзката с други науки и учебни дисциплини.
- Теоретично са разгледани същността, характерните черти и елементите на високорисковите ситуации, при което са разкрити и диференцирани факторите на външната и вътрешната среда, влияещи върху подготовката и провеждането на високорисковите операции.
- Изграден е теоретичен модел на системата на специалната тактика, в който са включени организационна структура за действие във високорискови операции, построение на силите и средствата, процедури, техники, тактически действия, способности, операции.
- Изследвани са понятията командване и управление при високорискови операции, съдържанието на фазите планиране, организиране и контролиране и са предложени командно-управленски технологии за използване в операциите.
- Теоретично са разгледани високорисковите операции на полицейските наряди, за задържане на въоръжени извършители на престъпления, операциите за противодействие на тероризма, възстановяване на обществения ред при безредици, особеностите в подготовката и провеждането на тези операции.
- Изследвани са понятията тактическо мислене, опасна зона, зона на отговорност, пресечна точка като основа за изпълнението на задачи във високорискови ситуации.

Студии, публикувани в нерелевирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

**3. Емпирично изследване на тема „Високорискови полицейски операции”.
Годишник на АМВР 25, 2009, с. 219-273. 54 стр. ISSN - 1312-6415**

Изследвана е организацията и тактиката използвана във високорисковите полицейски операции. Основна причина за провеждане на изследването е липсата на система от показатели в полицейската статистика, които да регистрират параметрите на тези операции. Чрез изследването се придобиват данни, които след обработката дават представа за характерните черти на високорисковите операции и реалната управленската дейност на ръководителите на операциите. Основната цел на изследването е да констатира и анализира условията за събиране и анализ на информация за обстановката, за планиране, организиране, подготовка на силите, провеждане и приключване на високорисковите операции, като на базата на направените изводи да даде препоръки за прилагане на целесъобразни варианти за действие.

Предмет на емпиричното изследване са количествените и качествени параметри на 2710 операции за: задържане на особено опасни извършители на престъпления, за освобождаване на заложници и отвлечени, за обезвреждане на барикадирали се лица, проведени през 2007 година. Обект на изследването е дейността на служителите във високорискови полицейски операции от главните и областни дирекции на МВР.

Анкетирани са 245 служители на длъжности: началник сектор, началник група на звената “Престъпления срещу личността”, “Грабежи”, “Издирване”, “Престъпления по пътищата”, “Наркотици”, “Борба с организираната престъпност”, структурните звена за патрулно-постова дейност и охрана на масови мероприятия, специализираните тактически звена за бързи действия” в СДП, ОДП и районните полицейски управления в 20 града на страната.

Основни научни и научно-приложни приноси.

- Установена е зависимостта на ефективността на високорисковите полицейски операции от количеството и качеството на данните за обстановката, използваните тактически способности.
- Определен е дялът на различните видове високорискови операции, провеждани на територията на страната.
- Установени са основни параметри на изследваните операции: място и време, където се провеждат; броят на участващите служители; продължителността на активните тактически действия; използваните тактически и други способности.
- Установена е устойчива тенденция за запазване на стойностите на изследваните параметри в периода 2000-2007 г.
- Определени са специфичните черти на операциите на криминална, охранителна, гранична полиция, борба с организираната престъпност, от тактическа гледна точка.

4. Ефективността на обучението за действие във високорискови ситуации. Годишник 24 на АМВР, 2008, с. 215-273. 68 стр. ISSN - 1312-6415

Изследвана е ефективността на обучението, като относителна оценъчна категория, която характеризира качеството на учебния процес по „Оперативно-бойна и тактическа подготовка“, „Специална тактика“ (за специализираните тактически звена за бързи действия), „Високорискови полицейски операции“ на курсанти и специализанти в Академията на МВР.

В рамките на изследването ефективността на обучението за действие във високорискови операции (ВРО) се разглежда като резултат от сравняването на предварително определените цели с постигнатите. При това се вземат предвид разходите направени за постигане на целите – материални и времеви. В изследването на проблема се

включват анализи на целите на обучението по тактика и факторите които въздействат върху постигането на целите. Използван е системния подход при което системата за обучение е разгледана като комплекс от елементите: преподаватели, обучаеми, цели, учебно съдържание, и дидактическа подсистема (принципи, методи, форми и средства за обучение). Освен теоретичен анализ са използвани резултати от анкетни проучвания на обучаеми от всички категории и резултати от емпирично изследване на високорискови полицейски операции от 2001 г.

Основни научни и научно-приложни приноси.

- Установени са основните елементи (фактори) на педагогическата система, които оказват влияние върху ефективността на обучението за действие при високорискови операции.
- Положени са основите на методиката за обучение за действие при високорискови операции, включваща специфични принципи,

Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

5. Доклад от конференция. **Граничната сигурност - ключов елемент в борбата с джихадисткия тероризъм. Сборник доклади от годишната научна конференция на факултет „Национална сигурност и отбрана“ 18 – 19 май 2017 г. София, 2017, с. 59-64. 5 стр. ISBN 978-954-9348-92-7. Достъпен на: <https://rndc.bg/wp-content/uploads/2020/01/FNSO-2017-PartOne.pdf>**

Следвайки постулатите на основоположниците на съвременния джихад за световно господство, терористичните организации с такъв профил създават условия за постигането на тази цел, чрез дестабилизация на европейските държави. Необходимите за това изпълнители се инфилтрират чрез масов мигрантски поток от Близкия Изток към Европа, който преминава през Балканските страни. За да се предотврати такова развитие нашата страна следва да преразгледа системата за гранична сигурност и особено охраната на границата, като ключов елемент в борбата с джихадизма.

6. Доклад от конференция. **Масови джихадистки атаки. Сборник доклади от годишната научна конференция на факултет „Национална сигурност и отбрана“ 19 – 20 май 2016 г. София, 2017: Военна академия „Георги Стойков Раковски“ с. 24-30. 5 стр. ISBN 978-954-9348-84-2. Достъпен на: http://rnda.armf.bg/wp/wp-content/uploads/2017/08/Sbornik-FNSO-2016_vol1-transliterated.pdf**

Последните джихадистки атаки в Париж, Брюксел и някои други в миналото са предупреждение за нашите органи за сигурност. Джихадистката тактика включва продължителни атаки, на много места, провеждани от многобройни екипи. Тази тактика е предназначена да наруши НОРД цикъла за вземане на решение от органите за сигурност. Необходимо е да се осъществи подготовка за такива ситуации чрез анализи, променена тактика и обучение. В доклада се изследва на тази тактика и реакцията на органите за сигурност и военните формирания. Впоследствие са направени предложения за промяна на тактиката и организационната структура на контратерористичните сили.

7. Доклад от конференция. **Прилагане на резултати от научни изследвания в обучение по специална полицейска тактика. Годишник на факултет „Командно-щабен“, София, 2016: Военна академия „Георги Стойков Раковски“, с. 127-135. 8 стр. ISSN 1312-2991** Достъпен на: <http://rnda.armf.bg/wp/wp-content/uploads/2015/03/Godishnik-fksht-1-2016.pdf>

Образователният процес в учебните заведения на МВР има специфични характеристики. Той формира бъдещи служители, които участват в правната система на обществото и влияят на нейното развитие и има пряко отношение към сигурността и отбранителните способности на страната.

Взаимодействието на учебните заведения с другите елементи в системата за сигурност и други обществени институции определя характера противоречията в образователния процес. Към тях се отнася и изоставането на професионалната подготовка на служителите от изискването на потребителите (поделенията на МВР) и обществото като цяло. Това се отразява на качеството на полученото образование, и естествено на социалната обстановка в страната и при определени условия може да провокира ръст на социално недоволство.

Една от причините за това изоставане е непознаването или динамичната промяна на условията, в които ще работят курсантите, специализантите и други категории служители, обучаващи се в Академията на МВР.

Разрешаването на това противоречие в рамките на обучението по специална полицейска тактика, може да се реши, чрез провеждане на регулярни научни изследвания за установяване на основните параметри на високорисковите операции. Използването на резултатите в обучението води до бързото и адекватно включване на завършилите в работата на поделенията.

8. Доклад от конференция. **Проблеми на операциите за спасяване на отвлечени. Научна конференция на Съюза на учените в България „Изграждане на сигурност,**

базирана на знания – предизвикателства и възможности, Съюз на учените в България, секция „Отбрана и сигурност“, София, 2010. с. 67-77. ISBN 978-954-9348-21-7
(публикувано на CD-ROM)

Докладът представлява част от изследване посветено на борбата с отвличанията. В него се разглеждат ключови правни, тактически и технически проблеми свързани с отвличанията. Издигат се хипотези за целите, структурата, поведението на организирани групи за отвличания. Прави се паралел между някои отвличания за откуп в България и отвличанията като метод в терористичната дейност. Предлага се изграждането на система за противодействие на отвличанията, в чиято основа стои прецизна и продължителна работа на учени от различни научни специалности.

9. Доклад от конференция. Създаване на интегрирани военно-полицейски формирования – елемент на гражданско-военното управление при кризи. Сборник материали от конференцията. София, 2007. с. 488-506, ISBN 978-954-348-029-6

Като един от възможните инструменти за разрешаване на кризи създадени на основата на решения на съвета на Европейския съюз са т.нар Интегрирани полицейски части (ИПЧ), които са определени като полицейски компонент, които трябва да могат да осъществяват задачи по прилагане на законите, т.е. да могат да изпълняват всички специфични за полицията задачи. Това е предизвикано от ситуации при които в района на кризата липсва местна полиция или тя не е способна пълноценно да изпълнява задачите си. Доктрината на ЕС за разполагане на полицейски компонент предвижда два основни сценария: усилване и заместване на местната полиция. Интегрираните полицейски части могат да се разполагат в рамките на сценария “заместване на местната полиция”. В рамките на мисията в Косово проличаха някои слабости в използването на тези части. На първо място оперативна несъвместимост между полицейските части на ООН и военните части на НАТО. Военните части на различните страни можеха да изпълняват съвместни военни операции, тъй като оперативната съвместимост е едно от условията за членство в НАТО. Полицейските части бяха от страни, някои от които не са членки на НАТО. При това няма изискване към полицейските организации за оперативна съвместимост. За решаване на посочените проблеми се предлагат организационно-структурни промени в състава на военният и полицейски компонент в мисии на ЕС. Предложено е формирането на Интегрирани военно-полицейски части, които да запълнят празнината между военните и полицейски операции и да решат генерално проблемите на взаимодействието в райони на кризи и конфликти.

10. Статия. Дейност на органите за управление и силите на МВР при кризисна ситуация, предизвикана от терористичен акт с вземане на заложници. Бюлетин “Полиция” бр. 21/2006 с. 5-29: Академия на МВР. ISSN 1312 - 6679.

Анализирана е дейността при кризисни ситуации, предизвикана от терористичен инцидент с вземане на заложници и отвлечане. Анализът е на основата на тактическо учение на МВР „Несломима решителност - 2003“. Установени са проблеми в използваната командно-управленската технология. Дадени са препоръки по отношение на управлението при провеждане на операции за освобождаване на заложници и отвлечени.

11. Статия. Операции на съветски гранични формирования в Афганистан (1979-1989). Сп. Военен журнал бр. 1-2/2011, с. 43-51. 8 стр. ISSN 2534-8388

Статията разглежда малко познатото участие на съветски гранични формирования в афганистанския конфликт от 1979 до 1989 г. Сред военните специалисти у нас е малко известен фактът, че наред с военния контингент развърнат в Афганистан (40-та армия) са действали и части на гранични войски. Причината е високата степен на секретност, която дълго време ограничава разпространението на информация за тези действия. За десет години активно участие в афганистанския конфликт граничните формирования придобиват уникален опит, използван по-късно в локалните конфликти в постсъветското пространство. Те практически прилагат разработената след годините на Втората световна война концепция за борба с диверсионни и партизански формирования.

Успехът в операциите на граничните формирования се дължи на: детайлните разузнавателни данни, скритост на подготовката на операциите, изненада, високата психологическа и физическа издръжливост на личния състав, използването на високоманеврена бойна техника, подкрепа на местното население, широко използване на инженерно-техническото оборудване в базите и на бойни позиции, използване на далекобойни огневи средства. Основните причини за неуспешните операции са: изтичане на информация за готвените операции (най-често при операции във взаимодействие с афганистански подразделения); загуба на ориентировка (особено в операции в планински райони); използването на „плътни“ походни, предбойни и бойни редове; липса на подготовка в прочистване на сгради, големи села и градове; неточни първи изстрели при засади, които ги превръщат в продължителен бой; лошо отношение към местното население.

12. Статия. Тактическа характеристика на операциите на охранителна и гранична полиция. Бюлетин „Полиция”, бр. 25/2009, с. 14-28. София, 2009 :Академия на МВР. 15 стр. ISSN 1312 - 6679.

Целта на статията е да констатира и анализира условията за събиране и анализ на информация за обстановката, планирането, организирането, провеждането и приключване на операции на охранителна и гранична полиция. Анализът е въз основа на данните получени от анкетирането на 52 служители на охранителна полиция и 39 служители на гранична полиция, които са ръководили операции през 2007 г. Общият брой изследвани операции е 856, от които 611 на охранителна полиция и 245 на гранична полиция. На базата на сравнението между основните параметри на операциите и направените изводи се формулират препоръки за прилагане на целесъобразни варианти за действие.

От тактическа гледна точка, операциите на охранителна полиция се характеризират с: малък брой задържани правонарушители в една операция; провеждане предимно в населени места; голям дял на операциите в сгради; по-кратки активни тактически действия; еднаква честота на използване на тактическите способности блокиране, атакуване (щурмуване) и засада; по-често оказване на съпротива от правонарушителите и по-широко използване на помощни средства.

Сред отличителните черти на операциите на гранична полиция може да се посочат: по-голям брой задържани нарушители в една операция; провеждане предимно извън населени места – в планинско-гориста местност и във водна среда; по-голяма продължителност на активните тактически действия; повечето операции се провеждат нощем и при ограничена видимост; използване предимно на тактическите способности блокиране и засада; по-рядка съпротива от нарушителите на границата и ограничено използване на оръжие и помощни средства.

Направената тактическа характеристика на операциите на охранителна и гранична полиция има значение за тактическото обучение на служителите от тези структурни звена. В учебните програми и тематичните планове следва да се включват теми, съобразени с условията на реалните операции. В занятията трябва да се пресъздава обстановка и да се тренират ситуации, които максимално близко до констатираните в изследването параметри. Това логично ще доведе до повишаване на ефективността на обучението и по-бързото приспособяване на служителите към избраното професионално поприще.

13. Сепаратисткия тероризъм в Европейския съюз. Сп. Военен журнал, бр. 3/2009. София, 2009: Министерство на отбраната, с. 103-111. 9 стр. ISSN 2534-8388

Статията разглежда заплахите произтичащи от сепаратисткия тероризъм в ЕС, които могат да се определят като едни от най-сериозните по отношение на сигурността. Сепаратистките организации провеждат най-много атаки, като независимо, че материалните щети и човешките жертви са ограничени, те имат голямо влияние върху всички сфери на обществения живот. За разлика от организациите формирани на идеологическа основа (леви и десни) сепаратистките са много устойчиви във времето и разчитат на по-голяма поддръжка от населението. Прилагайки насилие паралелно с политическа дейност провеждана от легитимни политически партии, те настоятелно преследват целите си. Имайки за пример влиянието на сепаратизма за разпадането на Югославия и Съветския съюз, страните членки на ЕС вземат сериозни мерки за противодействие.

Отделянето на части от една страна като резултат от успехите на сепаратистите може да окуражи тези от други страни и да доведе до все по-голямо фрагментиране на държавите, особено тези в района на Средиземноморието. Това може да доведе до обща дестабилизация на този район, който е ключов за ЕС.

14. Характеристика на операциите на специализираните тактически звено. Сп. Военен журнал, бр. 3/2008. София, 2008: Министерство на отбраната, с. 104-111. 8 стр. ISSN 2534-8388,

Статията представя анализ на резултати от определянето на основните характеристики на операциите на СТЗБД. Данни за тези операции са събрани чрез анкетиране на техните ръководители през 2005 и 2007. Определят се особеностите в условията на обстановката в която работят звената и степента на риск в провежданите операции. Изследвани 351 операции, проведени през 2005 г. и 312 операции, проведени през 2007 г. Анализът на данните от изследването потвърждава хипотезата за основната характеристика на операциите на специализираните тактически звена – високата степен на риск. Тази висока степен се обуславя от натрупването на много заплахи, от които произтича както тактически, така и инцидентен риск.

15. Статия. Бойни действия на 16-та погранична дружина през Първата световна война. (предадено за публикуване в списание „История“ 2020). 10 стр. ISSN 1314–8524 (Online); ISSN 0861–3710 (Print)

Статията е за бойния път на 16-та погранична дружина, която започва войната на Добруджанския фронт, през 1916-17 г. води бойни действия в Румъния, а през 1918 г. на Македонския фронт. За две години, в походи и боеве дружината изминава над 2000 км. Няма друго гранично формирование с толкова дълъг боен път, придобило уникален боен опит, който не е изследван повече от 100 години. Разнообразните географски условия за водене на

бойните действия, различните противници и поставените бойни задачи налагат дружината да използва разнообразни тактически варианти, което не е характерно за регулярните военни и полицейски формирования. Подчертава се значението на способността за адаптация към условията на обстановката във военните операции. Войскова единица предназначена за изпълнение на охранителни задачи в добруджанските степи е подготвена едновременно за водене на партизанска война, тактическо разузнаване, успешно щурмува крепости, охранява, отбранява и преминава големи водни прегради, строи и отбранява дълговременни фортификационни съоръжения в делтата на Дунав и в планините на Македония.

16. Статия. Необходимост от нови специалности в професионалното образование и обучение, свързани с киберсигурността (предадено за публикуване в списание „Професионално обучение“ 2020). 6 стр.

ISSN 1314–8567 (Online); ISSN 1314–555X (Print)

Статията разглежда нарастналата дигитализация, която прави обществото уязвимо за кибератаки. За да се намали тази уязвимост се предлага вариант за подготовката на специалисти в тази насока. За целта е необходимо включването на нови специалности свързани с киберсигурността в Списъка на професиите за професионално образование и обучение, тъй като се отличава с по-къси срокове и по-бърза адаптация на учебните планове и програми.

Учебни пособия, съгласно Допълнителни факултетни изисквания за академичната длъжност “доцент”, приети с решение на ФС на ФИСН с протокол № 134 от 22.04.2019 г.

17. Станчев, И. Високорискови полицейски операции. София, 2013: Военно издателство. 174 стр. ISBN 978-954-509-505-4

Книгата разглежда един от сложните проблеми с които полицията и другите законоприлагащи институции трябва да се справя в хода на дейността по защита на националната сигурност, опазване на обществения ред и противодействие на престъпността – високорисковите ситуации причинени от барикадиране, вземане на заложници или отвличане. Базирана на предишни изследвания и разработки в областта на специалната тактика, настоящата книга предлага варианти за реагиране на силите, ангажирани в такива инциденти. Тя предлага варианти за обединяване усилията на разнородни по своите възможностите формирования за постигане на основната цел на специалната полицейска тактика – спасяването на човешки живот.

Книгата е структурирана в единадесет глави, увод, заключение и приложения.

В първа глава е направена характеристика на високорисковите ситуации, свързани с барикадиране, вземане на заложници и отвлечени.

Във втора глава е направена топографска и тактическа характеристика на местата, където най-често възникват високорискови ситуации – населени места, сгради и транспортни средства.

В трета глава са поставени основите на високорисковите операции за обезвреждане на барикадирани се лица, спасяване на заложници и отвлечени.

В четвърта глава са разгледани варианти за изпълнение на първият етап на разглежданите операции - изолиране на района на инцидента.

В пета, шеста и седма глава последователно са описани следващите етапи на операциите – разузнаване, преговори и подготовка.

В осма глава подробно се разглежда силовата намеса за обезвреждане на правонарушители и основният вариант на намесата - щурмовите операции.

В съдържанието от девета до дванадесета глава, са включени особеностите в подготовката и провеждането на снайперски, комбинирани и засадни операции. Анализирани са инциденти, възникнали вследствие на барикадиране на въоръжени лица, отвличане и вземане на заложници, както и реакцията на полицейските органи. Предложен е алгоритъм за работа на ръководителите на операции и оперативните (кризисни щабове) при операции за обезвреждане на барикадирани се лица, освобождаване на заложници и отвлечени. Пособието е предназначено за отговорните длъжностни лица по отношение на сигурността от държавната и местна администрация, ръководителите на операции, оперативните щабове за овладяване на кризи и критични ситуации от такъв характер, курсанти и студенти от професионални направления „Национална сигурност” и „Военно дело“.

24. 07.2020

Пловдив

Изготвил:
/доц. д-р Иван Станчев/